

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa M. Z.

przeciwko Miastu W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 stycznia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 13 grudnia 2018 r., sygn. akt V ACz (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 6 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w W. w punkcie 1 odrzucił pozew M. Z. skierowany przeciwko W. o zapłatę 6 386 082,61 zł wraz z odsetkami ustawowymi od poszczególnych kwot składowych.

Postanowieniem z 13 grudnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił zażalenie powódki na punkt pierwszy postanowienia Sądu Okręgowego.

W skardze kasacyjnej powódka jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącej, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie: czy dopuszczalna jest cywilna droga sądowa w sprawach o uzupełnienie ustalonej i przyznanej dotacji oświatowej za okres sprzed 2017 roku na podstawie art. 90 ust. 2 b ustawy o systemie oświaty, w przypadku złożenia pozwu po 1 stycznia 2017 roku, a przed 1 stycznia 2018 r.

W ocenie powódki, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości, a dotyczących art 90 ust 2b ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym przedmiotem sporu, jak również wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Poważne wątpliwości powstają bowiem w przedmiocie dopuszczalności drogi sądowej w sprawach o zapłatę dotacji oświatowej na podstawie art. 9c ust. 2b ustawy o systemie oświaty w przypadku, kiedy sprawa została zainicjowana po 1 stycznia 2017 r., a przed 1 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, niepubl.).

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzi do oceny, że skarżąca nie wykazała powyższych okoliczności.

Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, niepubl.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że ustawodawca dopiero w art. 90 ust. 11 u.s.o., dodanym ustawą nowelizującą z 24 czerwca 2016 r. i obowiązującym od 1 stycznia 2017 r., przyjął, że przyznanie dotacji, o których mowa w art. 90 ust. 1a-8 u.s.o., stanowi czynność z zakresu administracji publicznej, o której mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. - Prawo

o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, a zatem podlegającą kontroli sądów administracyjnych. Jeszcze wyraźniej tę samą kwestię uregulował art. 47 ustawy o finansowaniu zadań oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2203), której art. 80 pkt f uchylił z dniem 1 stycznia 2018 r. art. 90 ust. 11 u.s.o. Przepis ten stanowi, że czynności podejmowane przez organ dotujący, w celu ustalenia wysokości lub przekazania dotacji, stanowią czynności z zakresu administracji publicznej, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a. Jednak dla oceny powództwa o zapłatę dotacji za okres poprzedzający wyżej wymienione nowelizacje należy stosować dotychczasowe zasady wykładni przepisów o drodze sądowej w sprawach tego rodzaju (art. 1 i art. 199¹ k.p.c.), nawet jeżeli w stanie prawnym sprzed 1 stycznia 2017 r. można było znaleźć argumenty przemawiające za właściwością sądów administracyjnych w zakresie kontroli legalności czynności polegającej na obliczeniu wysokości i wypłaceniu dotacji (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2017 r., II CSK 773/16, niepubl. i z 24 lutego 2017 r., IV CSK 212/16, niepubl. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 61/18, niepubl.).

Wynika to z faktu, że na sądzie powszechnym spoczywa bezwzględny, konstytucyjny obowiązek rozpoznania sprawy, co do istoty, gdy w ustawie uprzednio nie przewidziano w ogóle właściwości sądu administracyjnego do orzekania w danej sprawie, między sądami administracyjnymi, a sądami powszechnymi i Sądem Najwyższym istniał w tym zakresie pozytywny spór kompetencyjny, a stanowisko sądów administracyjnych, co do ich kompetencji do orzekania w tego rodzaju sprawach, cechowały głębokie rozbieżności, niedające pewności, czy strona korzystając z drogi administracyjnej uzyska ochronę prawną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2018 r., II CSK 477/17, nie publ.). W orzecnictwie Sądu Najwyższego stwierdzono również, że analiza przepisów przechodnich w powiązaniu z koniecznością zapewnienia beneficjentom dotacji konstytucyjnego prawa do sądu prowadzi do wniosku, że nowych regulacji prawnych nie stosuje się do dotacji obliczonych i przyznanych przed ich wejściem w życie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2019 r., V CSK 101/18, niepubl.).

W uzasadnieniu wniosku brak argumentacji przemawiającej za potrzebą ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

Z uwagi na trudną sytuację materialną i życiową powódki, o kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aj